

TEMEL HUKUK

HAKKIN KAZANILMASI VE İYİNİYET

HAKKIN KAZANILMASINDA İYİ NİYETİN ROLÜ

Subjektif Hüsünüyet:

- Bir hak kazanılırken hakkın kazanılmasına engel olan bir hususun varlığı veya kazanma için gerekli olan bir unsurun yokluğu hakkında şahısta mevcut mazur görülebilen bir bilgisizlik veya yanlış bir bilgidir.
- Subjektif hüsünüyet hakkın kazanılmasında ortaya çıkar.
- Subjektif hüsünüyet aile hukuku, borçlar hukuku, eşya hukuku ve miras hukukunda görülür.

HAKKIN KAZANILMASINDA İYİ NİYETİN ROLÜ

Eşya Hukukundaki Subjektif Hüsünüyet:

- Kitap, otomobil, hayvanlar, saat, halı, mobilya, kömür, elektrik, hava gazı, doğal gaz menkul maldır.
- Menkuller üzerindeki mülkiyet hakkının subjektif hüsünüyet sayesinde kazanılıp kazanılamayacağı o menkul eşyanın sahibinin elinden çıkış şekline göre belirlenir.

**HAKKIN
KAZANILMASINDA
İYİ NİYETİN ROLÜ**

Sahibinin Elinden İsteği Olmadan Çıkan Menkullerde:

- Sahibinin elinden isteği olmadan çıkan eşya çalınmış, kaybedilmiş, gasp olunmuş (zorla alınmış) eşyadır.
- Bu tür menkuller üzerinde subjektif hüsnüniyetle mülkiyet hakkı kazanılamaz.
- Örneğin; Ahmet'in sınıfta unuttuğu kitabı Mehmet bulsa ve bulduğu bu kitabı Murat'a satsa, Murat bu kitabın mülkiyetini kazanamaz. çünkü kitap sahibi Ahmet'in rızası olmadan elinden çıkmıştır.
- Fakat para ve hamiline yazılı senetler sahibinin elinden isteği olmadan çıkmış olsa bile subjektif hüsnüniyetli 3. şahıslar bunların mülkiyetini kazanırlar.

HAKKIN KAZANILMASINDA İYİ NİYETİN ROLÜ

- Eğer subjektif hüsnüniyetli 3. şahıslar, sahibinin elinden isteği olmadan çıkmış olan malları aleni bir arttırmadan veya pazardan ya da bu tür eşyaların alındığı bir yerden almışsa bu halde eşya üzerindeki mülkiyet hakkını yine iyi niyetli şahıs kazanamaz.
- Ancak eşyanın ilk sahibi iyi niyetli şahsın ödediği parayı kendisine vererek malını geri isteyebilir.
- Buna bedel mukabili iade (bedel karşılığı geri verme) denir.

**HAKKIN
KAZANILMASINDA
İYİ NİYETİN ROLÜ**

Gayrimenkuller Üzerindeki Mülkiyet Hakkının Kazanılması:

1. Arazi
 2. Tapu siciline daimi ve müstakil olmak üzere kaydedilen haklar
 3. Madenler
 4. Tamamlanmış yapıların bağımsız bölümleri gayrimenkul sayılır.
- Gayrimenkul üzerinde mülkiyet veya başka bir aynı hakkın kazanılması tapu siciline tescil ile mümkündür.
 - Tapu sicili resmi sicildir.
 - Tapu sicilindeki kayıtların doğru olduğu hakkında adi bir karine mevcuttur.
 - Gayrimenkul üzerindeki aynı haklar subjektif hüsnüniyetle kazanılabilir.

**HAKKIN
KAZANILMASINDA
İYİ NİYETİN ROLÜ**

Subjektif Hüsnüniyetin Mahiyeti:

- Medeni Kanunumuz herkesin subjektif hüsnüniyetli olduğunu kabul etmiştir.
- Burada subjektif hüsnüniyet karine özelliği kazanmıştır.
- Karine: Mevcut ve bilinen olgulardan bilinmeyen sonuçlar çıkarmaktır.
- Karinelerin en önemli fonksiyonu iddiasını bir karineye dayandıran kimseyi ispat külfetinden kurtarmasıdır.

HAKKIN KAYBEDİLMESİ

- Bir hakkın sahibinden ayrılması, onun elinden çıkması demektir.
- Hak, ya bir hukuki olay (Örneğin; hak düşürücü süre, ölüm), ya bir hukuki fiil (Örneğin; Terk) ya da bir hukuki muamele (Örneğin; otomobilin satılması yoluyla devir edilmesi) ile kaybedilir.
- **Hukuki Fiiller Sonucu Hakkın Kaybına Örnekler;**
- Bir kimse eskimiş olan ayakkabısını çöplüğe atarsa yada bakmaktan usandığı kedisini sokağa bırakırsa üzerindeki mülkiyet hakkını kaybetmiş olur. Buna terk denir.
- Murisini öldüren mirasçı miras alamaz. Buna **mirastan mahrumiyet** denir.
- Eşlerden biri zina yaparsa diğerine boşanma davası açma hakkı vardır. Fakat dava hakkına sahip eş diğerini affederse bu hakkını kaybeder.

**HAKKIN
KULLANILMASINDA
İYİ NİYETİN ROLÜ**

- Medeni Kanunun 2. maddesi gereği herkes haklarını kullanmakla ve borçlarını ifada iyi niyet kurallarına uymakla yükümlüdür.
- Bu kurala objektif hüsnüniyet=objektif iyi niyet=dürüstlük kuralı denmektedir.

Emprevizyon Nazariyesi = Öngörülmezlik Teorisi;

- Bir sözleşme yapılmışsa bu sözleşmenin gerekleri yerine getirilmelidir. Buna ahde vefa = söze bağlılık ilkesi denir. Fakat bazen olağanüstü şartlar ortaya çıkar ve borçlunun edimini yerine getirmesi onun mahvolmasına sebep olur.
- Hakim borçlunun talebiyle sözleşmeyi değiştirebilir yada tamamen feshedebilir. Buna Emprevizyon Nazariyesi = Öngörülmezlik Teorisi denir.

HAKKIN KORUNMASI

Hak, Devlet eliyle yada sahibi eliyle korunabilir. Bizzat ihkakı hak yasaktır. Hakkın Devlet Eliyle Korunması: Hak sahibinin dava açması demektir. Bir kimsenin hakkının korunması veya elde edilmesi için devletin hareket geçmesini istemesine dava denir. Bir şahsın hakkını elde etmek veya hakkına saygı gösterilmesini sağlamak üzere karşısındaki şahsa yönelttiği isteme talep hakkı denir. Talep hakkı sözlü yada yazılı kullanılabilir. Telefon, mektup, noter, telgraf gibi vasıtalar da kullanılabilir talep hakkı için.

HAKKIN KORUNMASI

Hakkın Sahibi Eliyle Korunması:

Üç şekilde gerçekleşir;

1. Meşru Müdafa,
2. Zaruret Hali
3. Kuvvet Kullanma (Bizzat İhkakı Hak)

HAKKIN KORUNMASI

Meşru Müdafa:

- Bir kimsenin kendi şahsına veya malına ya da başka bir kimsenin şahsına yada malına karşı yapılan hukuka aykırı ve halen devam eden bir saldırıyı defetmek için yaptığı ölçülü ve uygun savunmadır.
- Meşru müdafaa halinde tazminat ödenmez.